

Anna-Karin Sonesson, 0457-61 89 79
anna-karin.sonesson@ronneby.se

Regeringskansliet

Remissyttrande över Hem för barn och unga För en trygg, säker och meningsfull vård (SOU 2025:84)

Ert dnr SI2025/01290

Ärendebeskrivning

Ronneby kommun utgör en av remissinstanserna till betänkandet *Hem för barn och unga – För en trygg, säker och meningsfull vård* (SOU 2025:84). Utredningen har haft i uppdrag att se över den institutionsvård som idag bedrivs inom HVB för barn och unga. Syftet är att skapa en vård som i högre grad präglas av trygghet, säkerhet och kvalitet för de barn och unga som behöver placeras utanför det egna hemmet. Bakgrunden till utredningen är återkommande brister i nuvarande utformning av vård, där det saknas gemensamma mål för vårdens innehåll, enhetliga kvalitetsindikatorer och samlad kunskap om vad som utgör god vård. Utredningen konstaterar att institutionsvården i stor utsträckning har styrts av marknadskrafter och tillsyn, snarare än av systematiska satsningar på kunskapsutveckling och professionell kvalitet. Uppdraget kopplat till utredningen har därför varit att föreslå en ny placeringsform som ersätter dagens HVB för barn och unga samt att tydliggöra mål, krav och ramar för hur verksamheten ska bedrivas. Förslagen omfattar bland annat regler för struktur, storlek, åldersindelning, kompetenskrav och bemanning, liksom stärkta rättigheter för barn genom ökad kontinuitet och tillgång till kompetent personal. Utredningen lyfter också vikten av statliga insatser för att utveckla kunskap om god institutionsvård, ta fram nationella mål och indikatorer samt utveckla tillsynen så att kvaliteten säkerställs. Sammanfattningsvis syftar utredningen till att reformera institutionsvården så att den blir mer kunskapsbaserad, professionell och likvärdig över hela landet, med barnets bästa som tydlig utgångspunkt.

Yttrande

Ronneby kommun är positiv till att utredningen tydligt framhåller vikten av ett långsiktigt och systematiskt arbete för att utveckla och använda kunskap inom institutionsvården för barn och unga. Kommunen delar bilden av att vården behöver med tydliga ramar, där kvaliteten definieras och följs upp på ett enhetligt sätt. Det är särskilt värdefullt att utredningen betonar behovet av

statliga insatser för att ta fram och sprida kunskap om vad som utgör god vård, liksom att utveckla nationella mål, indikatorer och krav på vårdens innehåll. På så sätt skapas bättre förutsättningar för att alla barn som placeras i institutionsvård ska få en trygg, säker och meningsfull vård oavsett var i landet de befinner sig.

Ronneby kommun delar utredarens bild av att en reform av institutionsvården för barn och unga är nödvändig för att säkerställa en trygg, säker och meningsfull vård. Ronneby kommun ser flera tydliga fördelar med de förslag som lämnas, exempelvis att det för barn och unga innebär en möjlighet till en mer individanpassad vård, där tydligare ramar, mindre enheter och differentiering av vården kan bidra till ökad trygghet och kvalitet. Vidare är det positivt att barns bästa lyfts fram som grundläggande, liksom barns delaktighet och rätt till skolgång, hälso- och sjukvård samt fritidsaktiviteter. Andra bra förslag avser enhetliga begrepp, nationella mål och kvalitetsindikatorer samt en ökad tydlighet kring bemanning och kompetens. Detta kan bidra till en mer förutsägbar vårdkedja och en vård som i högre grad bygger på vetenskap och beprövad erfarenhet. För vårdnadshavare och andra intressenter kan reformen också innebära en ökad transparens och ett stärkt förtroende vilket också bedöms påverka synen på socialtjänstens beslut. Reformen bedöms också ge långsiktiga brottsförebyggande effekter vilka är positiva för samhället i stort.

Samtidigt finns det risker och utmaningar som behöver beaktas. För barn och unga kan specialiseringen av hemmen innebära en ökad risk för omplaceringar när behovet sträcker sig över flera inriktningar. Detta kan skapa instabilitet och risk för ytterligare trauman. Det finns också en risk att barn i mindre kommuner får längre avstånd till specialiserade hem, vilket kan försvåra kontakten med familj och nätverk. Övergången från dagens HVB till den nya placeringsformen innebär dessutom en risk för glapp i tillgången till platser, något som särskilt kan drabba kommuner med begränsad kapacitet. En annan central fråga är den om finansiering kopplat till reformen. Då reformen ger förslag om mindre enheter med högst sex barn, högre utbildningskrav för personal, krav på kontinuerlig handledning samt tillgång till psykolog innebär en betydande resursförstärkning och kvalitetshöjning och därigenom också kostnadsökningar. Även om dessa krav är positiva ur ett barnperspektiv innebär de i praktiken en risk för att kommunernas kostnader för placeringar kommer att stiga kraftigt. Det är även viktigt att beakta att kommuners förutsättningar inte ser lika ut vad gäller att själv bygga upp egna hem för barn och unga enligt de nya kraven. Flera kommer i hög utsträckning vara beroende av att köpa platser från externa aktörer. Det finns också en risk med att mindre privata utförare slås ut till följd av de höga kraven där större aktörer tar över, vilket kan leda till ytterligare prisökningar och minskad konkurrens.

För att intentionerna i reformen ska kunna förverkligas krävs därför ett tydligt statligt ansvar för finansieringen. Kommunerna bör inte ensamma

bära kostnadsökningarna som följer av reformens ambitionshöjning. För övriga intressenter kan reformen också skapa utmaningar som i sin tur kan påverka kommunen. Regionens resurser inom psykolog- och sjukvårdsområdet riskerar exempelvis att bli hårt belastade där det också kan bli en svårighet att säkerställa kompetensförsörjning till både Regionens verksamheter och aktuella HBU liksom verksamheter inom socialtjänst och utbildningsområdet. Vilket i sin tur kan påverka möjligheten att ge stöd inom andra delar av Regionen eller kommunen till följd av kompetensförsörjningsutmaningen där klienter med koppling till Ronneby kommun kan drabbas. Slutligen kan kraven bli svåra att uppfylla för mindre privata aktörer, vilket kan leda till att mångfalden av utförare minskar och därmed också konkurrensutsättningen vilket i sin tur kan öka prisnivå

Beslut

Beslut om detta yttrande är taget av kommunstyrelsen (genom ordförandebeslut) 2025-10-16.

Enligt uppdrag

Anna-Karin Sonesson
Kanslichef